Nijmegen

Postadres
Gemeente Nijmegen
Postbus 9105
6500 HG Nijmegen

Bezoekadres
Korte Nieuwstraat 6
6511 PP Nijmegen

T 14 024
nijmegen.nl

Contactgegevens
nijmegen.nl/contact

Ons kenmerk
E25.002472

Bijlage(n)
Bijgevoegd: Ja

Aan de gemeenteraad van Nijmegen

Datum 16 december 2025
Onderwerp Evaluatie beleidsplan Samen Dichtbij

Geachte leden van de raad,

Met deze brief informeren we u over de evaluatie van het beleidsplan Samen Dichtbij, het beleidskader van beschermd wonen en maatschappelijke opvang Gelderland-zuid. De gemeenten in Gelderland-Zuid werken samen op het gebied van beschermd wonen, maatschappelijke opvang, openbare geestelijke gezondheidszorg en verslavingszorg (Oggz).

Wat houdt Samen Dichtbij in?
De 13 gemeenten in de regio Gelderland-Zuid (Berg en Dal, Beuningen, Buren, Culemborg, Druten, Heumen, Mook en Middelaar, Neder-Betuwe, Nijmegen, Tiel, West Betuwe, West Maas en Waal, en Wijchen) werken samen op het gebied van beschermd wonen, maatschappelijke opvang, openbare geestelijke gezondheidszorg en verslavingszorg. De samenwerking heeft de vorm van een centrumregeling.

In 2017 is het (regionale) *beleidsplan Samen Dichtbij 2018-2020* vastgesteld. Hiermee is een beweging in gang gezet om de GGZ, beschermd wonen en de maatschappelijke opvang te transformeren. De kern van deze transformatie is om de zorg veel meer (lokaal) in dorpen, wijken en bij mensen thuis te organiseren, in tegenstelling tot zorg die geleverd wordt in grote zorginstellingen. Het beleidsplan Samen Dichtbij bestaat uit 25 ambities en plannen. Deze zijn in te delen in een zestal thema's: 1 Een sluitend netwerk; 2 Wonen; 3 Werk en dagbesteding; 4 Maatschappelijke participatie en sociaal netwerk; 5 Inkomen en schuldhulpverlening; 6 (overige) organisatorische onderwerpen.

Het beleidsplan heeft de looptijd van 2018-2020 meegekregen, omdat de decentralisatie beschermd wonen aanvankelijk in 2020 (dit is daarna meerdere keren uitgesteld en staat nu gepland voor 2027) zou zijn ingegaan. De doelen en ambities in het plan kennen echter een langere looptijd.

Wat is de inhoud van de eerste evaluatie van Samen Dichtbij in 2021?

In 2021 is Samen Dichtbij geëvalueerd en op 22 december 2021 is het raadsvoorstel daarover vastgesteld door de raad. Deze evaluatie heeft laten zien dat:

- op alle beschreven afspraken, doelen en ambities actie is ondernomen door de hele regio of door verschillende gemeenten.
- veel thema's, zoals wonen, beschermd thuis, maar ook toeleiding naar werk of dagbesteding om verdere doorontwikkeling en gezamenlijke inzet vragen.
- gemeenten (gezamenlijk) een grote opgave hebben in het huisvesten van kwetsbare doelgroepen en dat iedere gemeente hier ook aan bij zal moeten dragen.
- de verdere afbouw van intramurale bedden niet langer prioriteit heeft: door de openstelling van de Wlz (2020) en alle inspanningen van de gemeenten en (met name) de zorginstellingen hebben we het in het beleidsplan Samen Dichtbij gestelde doel effectief gezien behaald. We zien weinig ruimte of noodzaak voor verdere afbouw.
- de focus de komende jaren uit gaat naar de opbouw van meer ambulante zorg, waarbij deze zorg ook 24 uur per dag kan worden ingezet (beschermd thuis) hiermee de transformatie van beschermd wonen naar beschermd thuis een belangrijke doorontwikkeling voor de komende jaren is.
- het belangrijk is om de opbrengst van de monitoring van de huidige ontwikkelingen samen te delen en hierover af spraken te maken.

Waarom is Samen Dichtbij in 2025 geëvalueerd?
Het college heeft op 16 februari 2021 besloten dat het beleidsplan Samen Dichtbij geldt als kader voor het regionale beleid op het gebied van beschermd wonen en maatschappelijke opvang voor de periode tot 2026 en dat in 2025 een evaluatie plaatsvindt. De kernvraag van de evaluatie: In hoeverre is het regionaal beleidsplan Samen Dichtbij nog actueel en welke aanpassingen zijn nodig?

Hoe is de evaluatie van Samen Dichtbij (2025) uitgevoerd?
De evaluatie is in opdracht van alle regiogemeenten uitgevoerd door een onafhankelijk en extern deskundig adviesbureau, HHM. De evaluatie is uitgevoerd in 2025 in vier stappen:
1. Bureauonderzoek: documentenanalyse van relevante beleidsstukken en kwantitatieve analyse van doelgroepcijfers.
2. Interviews: gesprekken met aanbieders, beleidsmakers, de GGD en bestuurders om bevindingen te toetsen en aanvullende informatie op te halen.
3. Analyse en reflectiebijeenkomst: bespreking van eerste inzichten alle stakeholders.
4. Rapportage: verwerking van alle opbrengsten in deze eindrapportage.
Daarnaast is een cliëntervaringsonderzoek uitgevoerd onder 18 cliënten BW en 6 begeleiders, met focus op dagbesteding, uitstroom, doorstroom en preventie. Cliënten vanuit de MO zijn niet bevraagd in het kader van dit onderzoek, omdat input vanuit deze doelgroep wordt meegenomen in de ontwikkelingen van het regionaal actieplan dak- en thuisloosheid.

Wat zijn de belangrijkste uitkomsten van de evaluatie?
HHM concludeert in het rapport dat veel punten uit het beleidsplan Samen Dichtbij nog steeds actueel en relevant zijn. Het beleidsplan sluit echter niet overal voldoende aan op de ontwikkelingen:

- *Geïntegreerde GGZ in de wijk*: Op hoofdlijnen sluit de in het beleidsplan geambieerde beweging *Geïntegreerde GGZ in de wijk* nog steeds aan bij de landelijke beleidsontwikkelingen. Tegelijkertijd wordt dit beleidsdoel bemoeilijkt door autonome ontwikkelingen, zoals krapte op de arbeidsmarkt en woningmarkt en een gebrek aan faciliteiten in de regio. In het beleidsplan is nog onvoldoende aandacht voor de uitdagingen die deze autonome ontwikkelingen in de regio met zich meebrengen.
- *Actieplan Dak- en thuisloosheid*: Het beleidsplan focust op herstel in de MO, terwijl het landelijke beleid en regionale actieplan Dak- en thuisloosheid nu uitgaan van Wonen Eerst. De Maatschappelijke Opvang en de uitgangspunten van het actieplan Dak- en thuisloosheid zijn nog onvoldoende geïntegreerd in het beleidsplan.
- *Beknopte integrale visie*: Het beleidsplan mist een heldere en beknopte visie die de samenhang met andere domeinen en regionale plannen duidelijk maakt. Er is behoefte aan een overstijgend beleidsplan met een brede doelgroepomschrijving en een duidelijke visie, waaruit concrete uitvoeringsplannen voortvloeien.

HHM adviseert het beleidsplan te transformeren naar een beknopt visiedocument en inhoudelijk te actualiseren. Daarnaast wordt voorgesteld te komen tot een uitvoeringsplan met heldere actiepunten. Het uitvoeringsprogramma volgt uit het visie-document en kan flexibeler worden aangepast aan nieuwe ontwikkelingen.

Hoe wordt het beleidsplan aangepast?
Op basis van de conclusies en aanbevelingen van het evaluatierapport werkt de regio aan een actualisering van het beleidsplan. Een regionale ambtelijke werkgroep met één of meerdere regionale wethouders als bestuurlijk opdrachtgever zal de aanpassing van het beleidsplan vormgeven. De colleges van de regiogemeenten leggen de concept aanpassing van het beleidsplan voor aan de lokale adviescommissies en vervolgens aan de gemeenteraden voor een zienswijze. De colleges van de regiogemeenten komen vervolgens met een reactie op de zienswijzen en met een voorstel van het aangepaste beleidsplan en vragen de gemeenteraden toestemming om deze vast te stellen.

Wat is het vervolgproces?

- December 2025/januari 2026: Colleges van regiogemeenten wordt gevraagd om het evaluatierapport vast te stellen, het beleidsplan te actualiseren en raden te informeren over de evaluatierapport van het beleidsplan Samen Dichtbij.
- Januari 2026-medio 2026: Een ambtelijke werkgroep van de regiogemeenten ontwikkelt een aangepast beleidsvoorstel.
- Eind 2026/begin 2027: Colleges van regiogemeenten vragen advies van adviescommissies en zienswijzen aan de raden over het aangepaste beleidsplan.
- Medio 2027: Raden van regiogemeenten besluiten over het vaststellen van het aangepaste beleidsplan.

Hoogachtend,

Het college van burgemeester en wethouders van Nijmegen

A.P.W. van de Klift
gemeentesecretaris

H.M.F. Bruls
burgemeester